

**ESENCJA POJĘCIA ZAPOBIEGANIA PRZESTĘPSTW
POLEGAJĄCYCH NA NIELEGALNYM PRZYWŁASZCZENIU
POJAZDÓW**

Streszczenie. W artykule omawiane są teoretyczno-stosowane zasady ogólnospołecznej prewencji przestępstw związanych z przywłaszczeniem pojazdów na Ukrainie. W szczególności, w oparciu o istniejące podejścia do określenia treści tego rodzaju prewencji przestępstw, wytypowano kontrowersyjnych elementy wymienionej problematyki i zaproponowano naukowo poparte metody ich rozwiązań.

Słowa kluczowe: ogólnospołeczna prewencja przestępstw, nielegalne przywłaszczenie pojazdów, środki ostrożności, podmioty prewencji przestępstw, podmioty działań zapobiegawczych, esencja zapobiegania przestępstw.

**ABOUT THE CONTENT OF THE CONCEPT OF PREVENTION OF
CRIMES RELATED TO THE MISAPPROPRIATION OF VEHICLES**

Abstract. In article is about the theoretical and applied principles of general social prevention of crime related to misappropriation of vehicles in Ukraine. In particular, based on existing science approaches to determining the contents of this type of crime, established by controversial moments of the abovementioned problems and proposed evidence-based solutions.

Keywords: general social crime prevention; misappropriation of vehicles; precautions; subjects of crime prevention; Objects preventive activities; content of preventing crime.

**ПРО ЗМІСТ ПОНЯТТЯ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ,
ПОВ'ЯЗАНИМ З НЕЗАКОННИМ ЗАВОЛОДІННЯМ
ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ**

Анотація. В статті мова ведеться про теоретико-прикладні засади загально соціального запобігання злочинам, пов'язаних з незаконним заволодінням транспортними засобами в Україні. Зокрема, на підставі існуючих у науці підходів щодо визначення змісту даного виду запобігання злочинам, встановлені дискусійні моменти з означеної проблематики та запропоновані науково обґрунтовані шляхи їх вирішення.

Ключові слова: загальносоціальне запобігання злочинам; незаконне заволодіння транспортними засобами; запобіжні заходи; суб'єкти запобігання злочинам; об'єкти запобіжної діяльності; зміст запобігання злочинам.

Постановка проблеми. Як показує практика боротьби із незаконним заволодінням транспортними засобами в Україні, важливе місце та роль у системі заходів по запобіганню зазначеному суспільно небезпечному явищу відіграють заходи загально соціального

O. Dzhuzha
*doktor habilitowany nauk
prawnych, profesor,
czołowy pracownik
naukowy
wydziału organizacji prac
naukowo-badawczych
Narodowej Akademii
Spraw Wewnętrznych
(m. Kijów, Ukraina)*

S. Kolb
*kierownik wydziału
prawniczego
Państwowej Inspekcji
Podatkowej
Głównego Departamentu
Państwowej Służby
Fiskalnej
w obwodzie Wołyńskim,
doktorant katedry
kryminologii
oraz prawa karno-
wykonawczego
Narodowej Akademii
Spraw Wewnętrznych*

спрямування. Поряд з цим, використання особами, що вчиняють даний вид злочинів, у своїй протиправній діяльності новітніх технологій та найбільш оптимальних результатів науково-технічного прогресу, зобов'язує по-новому підійти до вирішення питань боротьби з незаконним заволодінням транспортними засобами в Україні, у тому числі й на науковому рівні.

З огляду цього, вибрана тема статті є досить актуальною та такою, що має теоретико-прикладний характер, позаяк основним її завданням є вироблення науково обґрунтованих пропозицій, спрямованих на удосконалення правового механізму загальносоціального запобігання злочинам, предметом яких є транспортні засоби.

Стан дослідження. Вивчення наукової літератури показало, що вирішенням проблем, пов'язаних із запобіганням незаконному заволодінню транспортними засобами, активно займаються такі вчені, як: О.М. Брисковська, Ю.Ф. Іванов, А.В. Канащук, О.М. Корковська, Ю.Ф. Іванов, А.В. Канащук, О.М. Корнєв, В.П. Кравченко, С.Є. Петров, О.А. Просолов, М.О. Свірін, С.С. Чернявський та ін., роботи яких й стали методологічним підґрунтям при написанні даної наукової статті.

Поряд з цим, з урахуванням прийняття у 2012 році нового Кримінального процесуального кодексу (КПК) України, у якому визначені відмінні від попереднього КПК порядок і умови використання результатів проведення оперативно-розшукових заходів, включаючи запобіжного характеру, а також сучасний стан боротьби з незаконним заволодінням транспортними засобами в Україні, виникла нагальна необхідність видозмінити зміст запобігання цим злочинам та вироблення науково обґрунтованих шляхів підвищення ефективності зазначеного виду діяльності, що й стало вирішальним при виборі напрямку та теми наукового дослідження по означеній тематиці.

Виклад основних положень. З'ясування змісту поняття, що складає предмет дослідження, є невід'ємною частиною пізнання будь-якого соціального явища [1, с. 23-24]. Такий висновок, принаймні, витікає з етимологічного значення слова «досліджувати», тобто піддавати що-небудь ретельному науковому розгляду з метою пізнання, в'яснення чогось [2, с. 158]. Виходячи із зазначених засад, у цій дисертації однією із задач наукової роботи стало з'ясування змісту поняття «запобігання незаконному заволодінню транспортними засобами». При цьому пріоритетним був обраний такий метод дослідження, як синтез – об'єднання елементів у єдине ціле [3, с. 531], враховуючи, що досі ні на доктринальному, ні на практичному рівнях зазначене поняття не сформульовано. А це, у свою чергу, як свідчить практика, не дозволяє більш ефективно протидіяти протиправним проявам винних осіб, що пов'язані із незаконним заволодінням транспортними засобами.

У даному словосполученні кожне із слів має своє змістовне значення та в кінцевому результаті впливає на загальний зміст поняття «запобігання незаконному заволодінню транспортними засобами». Зокрема, під «незаконним» в науково-практичних джерелах розуміють вчинене умисно, з будь-якою метою протиправне вилучення будь-яким способом транспортного засобу у власника чи користувача всупереч їх волі [4 с. 568]. Такий підхід фактично співпадає із змістом примітки до ст. 289 КК України [5] і по суті не розширює знання суб'єкта пізнання щодо даного терміну.

Більш предметно до вирішення цього питання підійшов С.Д.Шапченко, який запропонував під незаконним заволодінням розуміти протиправне вилучення транспортного засобу із чужого володіння, всупереч волі власника чи користувача і встановлення тим самим тимчасового чи постійного розпорядження вилученим видом транспорту для задоволення власних чи потреб інших осіб [6, с. 599]. Навпаки, М.І.Мельник та М.І.Хавронюк у науково-практичному коментарі КК України з цього приводу лише зауважили, що поняття незаконного заволодіння транспортним засобом дано у п.1 примітки до ст. 289 КК, не давши його розширеного тлумачення [7, с. 686]. Аналогічний підхід застосував В.В.Ємельяненко, який у коментарі КК України відтворив зміст п.1 примітки до ст. 289 КК [8, с. 568].

У свою чергу, авторський колектив науково-практичного коментаря до КК України (П.П.Адрушко, Т.М.Арсенюк, О.Ф.Бантисhev та ін.) вважає, що незаконне заволодіння транспортним засобом – це протиправне його вилучення у власника чи користувача суб'єктом злочину [9, с. 694-695], давши таким чином звужене тлумачення даного терміну. Не має єдності думок вчених з означеної проблематики і в інших наукових та навчально-методичних виданнях, а саме: а) у підручниках з курсу «Кримінальне право України» [10]; б) у навчальних посібниках з цього ж курсу [11]; в) у монографіях у тому числі кримінально-правового та оперативного-розшукового напрямку [12]; г) в інших джерелах [13].

Поряд з цим, варто зазначити, що як у п.1 примітки до ст. 289 КК, так і в різноманітних доктринальних виданнях ключовим при визначенні поняття «незаконного заволодіння транспортним засобом» є словосполучення «протиправне вилучення будь-яким способом транспортного засобу у власника чи користувача». А це, у свою чергу, дозволяє стверджувати, що безпосереднім об'єктом даного злочину виступає право власності, а додатковим – безпека руху та експлуатації транспорту.

Такий висновок витікає із змісту:

1. Поняття «право власності», тобто права особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб (ст. 316 ЦК України) [14]. Виходячи з цього, слід визнати, що незаконно заволодіваючи транспортним засобом, суб'єкт злочину не тільки і не стільки посягає на безпеку руху та експлуатацію транспорту (зокрема, якщо це водій з чималим професійним досвідом і при вчиненні злочину, передбаченого ст. 289 КК, не має наміру порушувати Правила дорожнього руху [15]), скільки посягає на право власності особи.

2. Поняття «чужа річ (майно), що вживається при характеристиці злочинів проти власності [7, с.413-414], тобто про такий предмет злочину (річ, майно), який не перебуває у власності чи законному володінні винної особи. Отже, заволодіваючи чужим транспортним засобом, суб'єкт злочину незаконно володіє та користується ним, а в деяких випадках і розпоряджається цим майном, тобто посягає не на безпеку руху, а на право власності.

3. Практики протидії зазначеному злочину, відповідно до якої винні особи злочинних посягань при вчиненні злочину, передбаченого ст. 289 КК, інших суспільно небезпечних посягань, що визначені в розділі XI Особливої частини КК, не здійснювали [16, с. 125-126].

4. Так званої конкуренції правових норм [17, с. 513-514], зміст якої передбачає у випадках правового регулювання однотипних суспільних відносин декількома нормами права пріоритетність дії тих із них, що є більш об'ємними по засобах впливу на них. Виходячи зі змісту п.1 примітки до ст. 289 КК, такою пріоритетною нормою виступає норма, що регулює питання права власності.

5. Міжнародно-правових підходів та практики боротьби з незаконним заволодінням транспортними засобами. Зокрема, в ст. 17 Загальної декларації прав людини від 10 грудня 1948 р. зазначено, що кожна людина має право володіти майном і ніхто не може бути свавільно позбавлений свого майна. У випадку порушення основних прав людини, включаючи право на майно, вона має право на ефективне його відновлення компетентними національними судами (ст. 8) [8]. Аналогічні положення визначені й в протоколі № 1 Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод від 20 березня 1952 р. [18] та в інших міжнародно-правових актах, а також правових нормах певних зарубіжних держав. Так, у КК ФРН за незаконне використання транспортного засобу (на відміну від КК України, мова про який ведеться у контексті незаконного заволодіння) передбачена відповідальність у розділі 19 «Крадіжка та присвоєння», тобто об'єктом даного злочину визнано право власності, а не безпека руху, що передбачено в КК України.

Такий підхід застосовано й в КК Норвегії (глава 24 «Розкрадання, крадіжка та незаконне використання»); КК Швеції; КК Фінляндії, КК США, Великобританії, Данії, Іспанії, Австрії, Швейцарії, ін. [19, с. 19-21].

6. Деяких теоретичних розробок з означеної тематики дослідження. Так, ряд науковців, і варто з ними погодитись, переконані, що при вчиненні незаконного заволодіння транспортними засобами угону не існує, а всі дії, пов'язані з незаконним посяганням на транспортні засоби необхідно кваліфікувати за статтями, що передбачають кримінальну відповідальність за посягання на власність, а відповідну статтю КК (ст. 215-3; ст. 289 КК) необхідно з Кодексу виключити [20]. Проте, є й інший підхід, відповідно до якого не всі випадки незаконних посягань можна кваліфікувати як корисливі злочини, позаяк, як вважають ці науковці, обов'язковою ознакою складу злочину, пов'язаного з викраденням, є корисливий мотив, тобто прагнення отримати матеріальну вигоду внаслідок вчинення злочину. Використання ж майже з наступним поверненням, незаконне заволодіння транспортним засобом з метою «покататися» та інші аналогічні дії не можуть розцінюватися як викрадення [20].

З такою позицією погодитись не можна. Так, жодна із статей розділу VI Особливої частини КК України «Злочини проти власності» не передбачає такої обов'язкової ознаки складу злочину, як «корисливий мотив». Мова про неї ведеться лише у науково-практичних коментарях до КК, а також у спеціальній постанові Пленуму Верховного Суду України з цих питань від 6 листопада 2009 р. №10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності» [21], які до джерел законодавства не відносяться. Виходячи з цього та керуючись вимогами ч.4 ст. 3 КК про заборону застосовувати закон про кримінальну відповідальність за аналогією, варто визнати, що корисливий мотив не може бути визначальною ознакою при кваліфікації діянь, пов'язаних з незаконним заволодінням транспортними засобами. Додатковим аргументом з цього приводу виступає вжите у статтях розділу VI Особливої частини КК України та у ст. 289 КК слово «заволодіння», яке є об'єднуючим для цих складів злочинів, з огляду означеної проблематики.

І, на кінець, важливим у цьому контексті є положення ст. 41 Конституції України, відповідно до яких кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. При цьому ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право власності є непорушним [22].

Таким чином, враховуючи зазначене та з метою упорядкування норм Особливої частини КК, необхідно: а) ст. 289 КК України виключити з розділу XI КК; б) доповнити розділ VI КК ст. 198-1 «Незаконне заволодіння транспортним засобом» в редакції нині діючої ст. 289 КК; в) примітку 1 до ст. 198-1 викласти в наступній редакції: «Під незаконним заволодінням транспортним засобом у цій статті слід розуміти вчинення умисного посягання на право власності особи чи користувача цього засобу всупереч їх волі».

Слідуючим системно утворюючим елементом у цьому словосполученні є поняття «запобігання». Як показали результати аналізу юридичної літератури, зазначений термін вживають поряд з такими поняттями, як «боротьба зі злочинністю», «попередження», «профілактика», «протидія», «соціальний контроль за злочинністю» та ст. Поряд з цим, при всій різноманітності доктринальних підходів з означеної проблематики, варто погодитись з висновком, до якого прийшли О.М.Бандурка та Л.М.Давиденко, а саме: найбільш об'ємним по змісту і спрямованості із зазначених вище є термін «протидія злочинності», основними складовими якого є: а) кримінально-правовий аспект боротьби зі злочинністю; б) кримінологічний аспект або попередження злочинів на підставі усунення, послаблення й нейтралізації криміногенних факторів [23, с. 89].

У широкому розумінні під протидією злочинності науковці (В.М.Куц) розуміють складне соціально-правове явище та поняття про нього, в якому відображається теорія і практика специфічної державно-управлінської діяльності та приватних ініціатив, спрямованих на недопущення вчинення злочинів, усунення їх причин і умов, переривання розпочатої злочинної діяльності чи злочинного діяння на різних стадіях їх здійснення, притягнення суб'єктів їх вчинення до кримінальної відповідальності і застосування до них заходів кримінально-правового впливу [24, с. 14-15]. На думку Л.М.Давиденко, з якою можна

погодитись, поняття «протидія злочинності», може тлумачитись як реакція суспільства на злочинність. При цьому термін «реакція» включає в собі як кримінально-правовий вплив, так і кримінологічний вплив на злочинність [25, с. 6-7].

Поряд з цим, як правильно зробив висновок на підставі аналізу понятійного апарату В.М. Попович, термін «протидія злочинності» найбільш точно відображає кримінологічну сутність та зміст діяльності, яка лежить в його основі [26, с. 27]. При цьому, на переконання О.М. Литвинова, проблема протидії злочинності будь-якого характеру або спрямування пов'язана з соціальними факторами, адже вона має справу з певними соціальними групами або окремими індивідами та життєвими ситуаціями, до яких вони потрапляють. Протидія у цьому сенсі є цільовим актом, зорієнтованим на ті чи інші категорії людей [27, с. 12]. Разом з тим, як вірно зауважив А.Б.Сахаров, якщо кримінально-правовий вплив – це реакція суспільства на окремі злочини, шляхом застосування до осіб, які вчинили злочин, заходів кримінально-правового характеру, то кримінологічний вплив можна назвати «реакцією» суспільства та на фактори, що детермінують злочинність, шляхом їх усунення, послаблення або блокування. Тісний зв'язок цих двох ліній впливу на злочинність є найважливішою умовою ефективності протидії (боротьби) зі злочинністю [28, с. 28]. Більш того, як свідчить практика, кримінально-правовий та кримінологічний впливи здійснюються одночасно, тому поділ діяльності, пов'язаної з протидією злочинності, є умовним [25, с. 7].

Висновок. Виходячи із зазначеного та інших наукових підходів щодо вирішення даної проблематики, можна вивести наступне визначення терміну «запобігання», що вжитий у словосполученні «запобігання незаконному заволодінню транспортним засобом», а саме – це діяльність, яку здійснюють згідно закону уповноважені державою особи та інші суб'єкти, що діють на добровільних засадах, по недопущенню вчинення злочину, передбаченого ст. 289 КК України, усунення його причин і умов, переривання розпочатої злочинної діяльності на різних стадіях її здійснення (ст. 13-15 КК), а також притягнення суб'єктів вчинення даного злочину до кримінальної відповідальності та застосування до них інших заходів кримінально-правового впливу.

Література:

1. Кримінологія: навчальний посібник / О.М. Джу́жа, В.В. Василевич, О.Г. Колб та ін.]; за заг. ред. О.М. Джу́жи. – К.: Атіка, 2009. – 312 с.
2. Великий тлумачний словник української мови / [Упоряд. Т.В. Ковальова]. – Х.: Фоліо, 2005. – 767 с.
3. Булыко А.Н. Большой словарь иностранных слов. 35 тыс. слов. – Изд. 3-е, испр., перераб. – М.: Мартин, 2010. – 704 с.
4. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2013. – Т. 2: Особлива частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. – 2013. – 1040 с.
5. Кримінальний кодекс України: Прийнятий 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України – 4-те вид., переробл. та доповн. / За заг. ред. С. С. Яценко. – К.: А.С.К., 2006. – 848 с.
7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – 3-тє вид., переробл. та доповн. / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Атіка, 2005. – 1064.
8. Загальна декларація прав людини: прийнята резолюцією ООН від 10 грудня 1948 року // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
9. Науково практичний коментар до Кримінального кодексу України / [Андрушко П.П., Арсенюк Т.М., Бантишев О.Ф. та ін.]; за заг ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К.: Дакор, 2008. – 1428 с.

10. Кримінальне право України: Особлива частина: підруч. / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред.. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 2010. – 608 с.
11. Чернишова Н.В. Кримінальне право України (Загальна частина): Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2003. – 288 с.
12. Нерсесьян В.А. Неосторожные преступления (уголовная ответственность и наказуемость) / В.А. Нерсесьян. – М.: РИО ВЮЗИ, 1990. – 76 с.
13. Сучасне кримінальне право України: курс лекцій / А.В. Савченко, В.В. Кузнєцов, О.Ф. Штанько. – 2-ге вид., випр. та доповн. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2006. – 636 с.
14. Цивільний кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року № 435-IV // Міністерство юстиції України. Кодекси України. – 2012. – № 10. – Кн. 1-4. – 248 с.
15. Про Правила дорожнього руху: постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 41. – Ст. 1852.
16. Кулик О.Г. Злочинність в Україні: тенденції, закономірності, методи пізнання: монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 288 с.
17. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Х.: Консум, 2001. – 656 с.
18. Протокол № 1 Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод від 20 березня 1952 року // Офіційний вісник України від 23.08.2006. – 2006 р., № 32, – Стор. 453, стаття 2372.
19. Аветисян Л.Р. Неправомерное завладением автомобилем или иным транспортным средством без цели хищения: уголовно-правовые и криминологические аспекты: Автореф. дис... канд. юрид. наук / 12.00.08 – Тамбов: Тамбов. гос. ун-т имени Г.Р. Державина, 2009. – 22 с.
20. Свірін М.О. Запобігання органами внутрішніх справ незаконному заволодінню транспортними засобами: дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Свірін Микола Олександрович. – К., 2010. – 227 с.
21. Про судову практику у справах про злочини проти власності: постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 // Вісник Верховного Суду України. – 2009. – № 12. – С. 9-16.
22. Конституція України : зі змінами. – Харків : Право, 2014. – 68 с.
23. Бандурка А.М., Давыденко Л.М. Преступность в Украине: причины и противодействие: Монография. – Х.: Гос. спец. Изд-во «Основа», 2003. – 368 с.
24. Проблеми протидії злочинності: підруч. / Кальман О.Г., Козьяков І.М., Куц В.В. та ін.; за ред. проф. О.Г. Кальмана. – Х.: вид-во ТОВ Фірма «Новасофт», 2010. – 352 с.
25. Противодействие преступности: учебное пособие / Литвинов А.Н., Давыденко Л.М., Давыденко М.Л. и др. – К.: «Хай-Тек Пресс», 2011. – 200 с.
26. Попович В.М. Теорія і практика детінізації економіки: Монографія. – Ірпінь: Академія державної податкової служби України, 2001. – 386 с.
27. Литвинов О. М. Адміністративно-територіальна координація діяльності суб'єктів профілактики злочинів в Україні на місцевому рівні : Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / О. М. Литвинов. – Х.: Нац. ун-т внутр. справ, 2002 – 276 с.
28. Сахаров А.Б. Роль криминологической науки в предупреждении преступности // Соц. законность. – 1985. – № 12. – С. 27-32.

ABOUT THE CONTENT OF THE CONCEPT OF PREVENTION OF CRIMES RELATED TO THE MISAPPROPRIATION OF VEHICLES**A. Dzhuzha, S. Kolb**

Statement of the problem. In practice the suppression of unlawful seizure of vehicles in Ukraine, an important place and role in the system of measures on prevention of the specified socially dangerous phenomenon play measures of a General social direction. Along with this, the use of the persons committing this type of crime, their illegal activities, the latest technology and the best results of scientific and technical progress requires a new approach to solving the issues of the suppression of unlawful seizure of vehicles in Ukraine, including at the scientific level.

With this in mind, the selected topic is very relevant, having theoretical and applied character, because its main task is to develop evidence-based proposals aimed at improving legal mechanism of General social prevention of crimes, the subject of which is a vehicle.

The state of research. The study of scientific literature showed that the decision problems related to the prevention of unlawful seizure of vehicles, are actively engaged in such scientists as: A. M. Brickowski, Y. F. Ivanov, A.V. Konashuk, A. M. Korkowski, Y. F. Ivanov, A.V. Konashuk, A. M. Kornev, V. P. Kravchenko, S. Is. Petrov, A. A. Prasolov, M. A. Svirin, S. Chernyavsky, and others, works which have become methodological basis for the writing of this scientific article.

Along with this, in light of the adoption in 2012 of the new Criminal procedure code (CPC) of Ukraine, which sets different from the previous criminal procedure code, the procedure and conditions for the use of results of operative search measures, including measures of the nature and current state of the suppression of unlawful seizure of vehicles in Ukraine, there was an urgent need to modify the content of prevention of these crimes and the development of scientifically based ways to improve the efficiency of the specified activity, and that was decisive in the choice of the directions and themes of research on the subject.

Description of the main provisions. Clarifying the content of concepts that is the subject of the research is an integral part of knowledge of any social phenomenon [1, p. 23-24]. This conclusion, at least, derives from the etymological meaning of the word "explore", that is, to subject any careful scientific scrutiny in order to understand, clarify something [2, p. 158]. Based on these principles, in this thesis one of the tasks of scientific work was the elucidation of the notion "prevention of illegal seizure of vehicles. The priority was chosen this method of research, as a synthesis – combining elements into a whole [3, p. 531], considering that so far neither doctrinal nor practical level this concept is not articulated. And this, in its turn, as practice shows, does not allow more effectively deal with illegal manifestations of the perpetrators involved in the illicit seizure of vehicles.

In this phrase each word has its informative value and eventually affect the overall meaning of the concept "prevention of illegal seizure of vehicles". In particular, under "illegal" in the scientific and practical understanding sources committed intentionally, for any purpose unlawful removal by any method of a vehicle the owner or user against their will [4 sec. 568]. This approach actually coincides with the contents of the notes to article 289 of the criminal code of Ukraine [5] and essentially no knowledge of the subject of knowledge regarding this period.

More subject to the decision of this question came up D. S. Shapchenko who suggested that under the misappropriation to understand the wrongful seizure of the vehicle from the other authority, contrary to the will of the owner or user, and thereby establishing temporary or permanent disposition of seized means of transport to meet the personal needs of other persons [6, p. 599]. On the contrary, M. I. Miller and N. And.Havronyuk in the scientific and practical commentary of criminal code of Ukraine on this issue is only noted that the concept of an illegal taking by the vehicle is given in section 1 of the notes to .289 article of the criminal code, without giving him an extended interpretation [7, p. 686]. A similar approach was used by V. V.

Emelyanenko who in the commentary of the criminal code have reproduced the contents of paragraph 1 of the notes to article 289 of the criminal code [8, p. 568].

In turn, the authors of the scientific-practical commentary to the criminal code of Ukraine (p. of Adrosko, T. M. Arsenyuk, V. F. Banishev, etc.) believes that the illegal acquisition of a vehicle is illegal its removal by the owner or user of the subject of crime [9, pp. 694-695], so that narrowed the interpretation of this term. Has no unity of opinions of scientists on the designated topic and in other scientific and educational publications, namely: a) in the textbooks for the course "Criminal law of Ukraine" [10]; b) in textbooks with the same rate [11]; in) in books, including criminal law and investigative direction [12]; g) other sources [13].

Along with this, it should be noted that in claim 1 of the notes to article 289 of the criminal code and in various doctrinal publications key in the definition of "illegal taking vehicle" is the phrase "wrongful removal by any method of a vehicle the owner or user". And this, in turn, suggests that the direct object of this crime is the right of property, and further – traffic safety and transport operation.

This conclusion follows from the content:

1. The concept of "ownership", i.e. rights of a person to a thing (property), which it shall exercise in accordance with the law on their own, regardless of the will of others (article 316 of the civil code of Ukraine) [14]. Based on this, admittedly, illegally taking possession of the vehicle, the perpetrator is not only encroaching on traffic safety and transport operation (in particular, if it is a driver with considerable professional experience and in the Commission of a crime under article 289 of the criminal code, has no intention to violate the rules of the road [15]), but affect the right of private property.

2. The concept of "a stranger thing (property) that is used for the characterization of crimes against property [7, pp. 413-414], that is about the subject of crime (thing, property), owned or legally held by the perpetrator. So a stranger taking possession of the vehicle, the perpetrator illegally owns and uses them, and in some cases, and disposes of the property, that is not encroaching on safety of traffic and of ownership.

3. Practice of combating the crime, according to which the perpetrators of criminal assault in the Commission of a crime under article 289 of the criminal code, other socially dangerous encroachment, as defined in section XI of the criminal code, was not carried out [16, p. 125-126].

4. The so-called competition of legal norms [17, p. 513-514], which provides that in cases of legal regulation of similar public relations in several legal norms, the priority actions are those that are more voluminous on the means to influence them. Based on the content of p. 1 notes to article 289 of the criminal code, this priority rule supports the rule that regulates ownership issues.

5. International legal approaches and practices of the suppression of unlawful seizure of vehicles. In particular, article 17 of the universal Declaration of human rights of 10 December 1948 States that every person has the right to own property and no one shall be arbitrarily deprived of his property. In case of violation of fundamental human rights, including the right to property, she has the right to an effective remedy by the competent national tribunals (article 8) [8]. Similar provisions are defined in the Protocol No. 1 of the European Convention for the protection of human rights and fundamental freedoms of 20 March 1952 [18] and other international instruments and legal regulations of certain foreign countries. Thus, the criminal code of Germany for illegal use of vehicle (unlike the criminal code of Ukraine that is in the context of an illegal taking) responsibility is provided in section 19, "Theft and misappropriation," that is the object of the crime recognized the right of ownership, not traffic safety, as stipulated in the criminal code of Ukraine.

This approach applied to Norway of the criminal code (Chapter 24 of "Embezzlement, stealing and unlawful use"); Sweden, penal code; penal code of Finland, UK USA, UK, Denmark, Spain, Austria, Switzerland, etc. [19, p. 19-21].

6. Some theoretical developments on the topic of the research. A number of scientists, and is to agree with them, convinced that in the Commission of illegal appropriation of means of transportation theft does not exist, and all actions related to illegal encroachment on vehicles must be qualified under articles providing for criminal liability for infringement on the property, and the relevant article of the criminal code (article 215-3; article 289 of the criminal code) from the Code must be excluded [20]. However, there is another approach, whereby not all cases of illegal encroachments can be classified as acquisitive crimes, since, according to these scientists, the obligatory sign of structure of a crime involving the abduction is a selfish motive, i.e. the desire to obtain material benefits as a result of the crime. Using the same almost with the subsequent return, the illegal taking the vehicle to "ride" and other similar actions can not be regarded as abduction [20].

This position is not acceptable. So, none of the articles in section VI of the Special part of the criminal code of Ukraine "Crimes against property" does not include such a mandatory feature of the offense as "selfish motive". It is about her being only in scientific-practical comments to the criminal code, as well as in a special resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine on these issues from November 6, 2009 No. 10 "on judicial practice in cases of crimes against property [21], to the sources of law do not apply. On this basis, and guided by the requirements of part 4 of article 3 of the criminal code on the prohibition to apply the law on criminal liability by analogy is, admittedly, a selfish motive cannot be a defining characteristic of the definition of offences related to illegal seizure of vehicles. Additional argument on this issue stands used in the articles of section VI of the Special part of the criminal code of Ukraine and article 289 of the criminal code the word "misappropriation", which is the umbrella for these offences, taking into account the designated problems.

And, finally, important in this context is the provision of article 41 of the Constitution of Ukraine, according to which everyone has the right to possess, use and dispose of his property. While no one may be unlawfully deprived of property rights. The right of property is inviolable [22].

Thus, given the specified and for the purpose of streamlining of norms of the Special part of the criminal code, should: a) article 289 of the criminal code of Ukraine to exclude from section XI of the criminal code; b) complete section VI of the criminal code. 198-1 "Illegal taking vehicle" in the wording of the current article 289 of the criminal code; b) note 1 to article 198-1 to read as follows: "the illegal taking the vehicle in this article should be understood the Commission of intentional attacks on the ownership or user of this tool against their will".

Following systemically constitutive element in this phrase is the notion of "prevention". As shown by the results of the analysis of legal literature, this term is used along with concepts such as "fighting crime", "prevention", "prophylaxis", "prevention of", "the social control of crime" and art. Along with this, with all the variety of doctrinal approaches on the designated topic, should agree with the conclusion made by V. M. Bandurka and L. M. Davydenko, namely: the volume on the content and intent of the above is the term "fighting crime", its basic components are: a) criminal-legal aspect of combating crime; b) criminological aspect or warnings of crimes on the basis of eliminating, weakening and neutralization of criminogenic factors [23, p. 89].

In a broad sense, the crime prevention scientists (V. M. Kuts) understand the complex social and legal phenomenon and concept of it, which reflects the theory and practice of the specific public-management activities and private initiatives aimed at preventing crime, addressing the underlying causes and conditions that initiated the interrupt the criminal activity or criminal acts at various stages of implementation, involvement of actors committing them to trial and apply measures of criminal law [24, pp. 14-15]. According to L. M. Davydenko, with which you can agree, the concept of "fighting crime", could be interpreted as the reaction of society to crime. The term "reaction" includes both criminal-legal influence, and the influence of criminology on crime [25, p. 6-7].

Along with this, as correctly concluded based on the analysis of the conceptual apparatus. M. Popovich, the term "fighting crime" most accurately reflects criminology the nature and content of the activity, which lies at its basis [26, p. 27]. Thus, according to A. M. Litvinov, the problem of combating crime of any nature or direction related to social factors, because it deals with certain social groups or individuals and life situations in which they find themselves. Opposition in this sense is the objective act, focused on certain categories of people [27, p. 12]. However, as noted by A. If. Sugars, if criminal-legal influence is the reaction of society to the individual crimes, by applying to the perpetrators of the crime measures of criminal law, criminological influence can be called a "reaction" of society and the factors determining crime, by eliminating, weakening or blocking. The close connection of these two lines of impact on crime is essential to the effectiveness of countering (combating) crime [28, p. 28]. Moreover, as practice shows, criminal-legal and criminological effects are carried out simultaneously, so the separation of activities related to fighting crime, is conditional [25, p. 7].

Conclusion. Based on these and other scientific approaches to the solution of this problem, we can derive the following definition of the term "prevention" that is used in the phrase "prevention of illegal taking vehicle", namely the activity that is carried out in accordance with law by authorized government entities and other entities that operate on a voluntary basis, to prevent the Commission of a crime provided by article 289 of the criminal code of Ukraine and elimination of causes and conditions, interrupt initiated criminal activities at different stages of its implementation (article 13-15 of the criminal code), as well as attracting the subjects of the Commission of this crime to trial and apply to them other measures of criminally-legal influence.

Reference:

1. Kryminolohiia: navchalnyi posibnyk / O.M. Dzhuzha, V.V. Vasylevych, O.H. Kolb ta in.]; za zah. red. O.M. Dzhuzhy. – K.: Atika, 2009. – 312 s.
2. Velykyi tlumachnyi slovnyk ukraïnskoi movy / [Uporiad. T.V. Kovalova]. – Kh.: Folio, 2005. – 767 s.
3. Булыко А.Н. Bolshoi slovar ynostrannykh slov. 35 tys. slov. – Yzd. 3-e, yspr., pererab. – M.: Martyn, 2010. – 704 s.
4. Kryminalnyi kodeks Ukrainy. Naukovo-praktychnyi komentar: u 2 t. / za zah. red. V.Ia. Tatsiia, V.I. Borysova, V.I. Tiutiuhina. – 5-te vyd., dopov. – Kh.: Pravo, 2013. – T. 2: Osoblyva chastyna / lu.V. Baulin, V.I. Borysov, V.I. Tiutiuhin ta in. – 2013. – 1040 s.
5. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Pryiniaty 5 kvitnia 2001 r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2001. – № 25-26. – St. 131.
6. Naukovo-praktychnyi komentar Kryminalnoho kodeksu Ukrainy – 4-te vyd., pererobl. ta dopovn. / Za zah. red. S. S. Yatsenko. – K.: A.S.K., 2006. – 848 s.
7. Naukovo-praktychnyi komentar Kryminalnoho kodeksu Ukrainy. – 3-tie vyd., pererobl. ta dopovn. / Za red. M.I. Melnyka, M.I. Khavroniuka. – K.: Atika, 2005. – 1064.
8. Zahalna deklaratsiia prav liudyny: pryiniata rezoliutsiieiu OON vid 10 hrudnia 1948 roku // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
9. Naukovo praktychnyi komentar do Kryminalnoho kodeksu Ukrainy / [Andrushko P.P., Arseniuk T.M., Bantyshev O.F. ta in.]; za zah red. P.P. Andrushka, V.H. Honcharenka, Ie.V. Fesenka. – 2-he vyd., pererobl. ta dopovn. – K.: Dakor, 2008. – 1428 s.
10. Kryminalne pravo Ukrainy: Osoblyva chastyna: pidruch. / lu.V. Baulin, V.I. Borysov, V.I. Tiutiuhin ta in.; za red.. V.V. Stashysa, V.Ia. Tatsiia. – 4-te vyd., pererobl. i dopov. – Kh.: Pravo, 2010. – 608 s.
11. Chernyshova N.V. Kryminalne pravo Ukrainy (Zahalna chastyna): Navchalnyi posibnyk. – K.: Atika, 2003. – 288 s.

12. Nerses`yan V.A. Neostorozhnye prestuplen`ya (ugolovnaya otvetstvennost` y` nakazuemost`) / V.A. Nerses`yan. – M.: RY`O VYuZY`, 1990. – 76 s.
13. Suchasne kry`minal`ne pravo Ukrayiny`: kurs lekcij / A.V. Savchenko, V.V. Kuznyeczov, O.F. Shtan`ko. – 2-ge vy`d., vy`pr. ta dopovn. – K.: Vy`d. PALY`VODA A.V., 2006. – 636 s.
14. Cy`vil`ny`j kodeks Ukrayiny`: pry`jnyaty`j Verhovnoyu Radoyu Ukrayiny` 16 sichnya 2003 roku # 435-IV // Ministerstvo yusty`ciyi Ukrayiny`. Kodeksy` Ukrayiny`. – 2012. – # 10. – Kn. 1-4. – 248 s.
15. Pro Pravy`la dorozhn`ogo ruxu: postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` vid 10 zhovtnya 2001 r. // Oficijny`j visny`k Ukrayiny`. – 2001. – # 41. – St. 1852.
16. Kuly`k O.G. Zlochy`nnist` v Ukrayini: tendenciyi, zakonmirnosti, metody` piznannya: monografiya. – K.: Yurinkom Inter, 2011. – 288 s.
17. Skakun O.F. Teoriya derzhavy` i prava: Pidruchny`k / Per. z ros. – X.: Konsum, 2001. – 656 s.
18. Protokol # 1 Yevropejs`koyi konvenciyi pro zaxy`st prav lyudy`ny` ta osnovny`x svobod vid 20 bereznya 1952 roku // Oficijny`j visny`k Ukrayiny` vid 23.08.2006. – 2006 r., # 32, – Stor. 453, stat`tya 2372.
19. Avety`syanyan L.R. Nepravomernoe zavladeny`em avtomoby`lem y`ly` y`nym transportnym sredstvom bez cely` xy`shheny`ya: ugolovno-pravovyye y` kry`my`nologo`chesky`e aspekty: Avtoref. dy`s... kand. yury`d. nauk / 12.00.08 – Tambov: Tambov. gos. un-t y`meny` G.R. Derzhavy`na, 2009. – 22 s.
20. Svirin M.O. Zapobigannya organamy` vnutrishnix sprav nezakonnomu zavolodinnnyu transportny`my` zasobamy`: dy`s... kand. yury`d. nauk: 12.00.08 / Svirin My`kola Oleksandrovy`ch. – K., 2010. – 227 s.
21. Pro sudovu prakty`ku u spravax pro zlochy`ny` proty` vlasnosti: postanova Plenumu Verhovnogo Sudu Ukrayiny` vid 6 ly`stopada 2009 r. # 10 // Visny`k Verhovnogo Sudu Ukrayiny`. – 2009. – # 12. – S. 9-16.
22. Konstytuciya Ukrayiny` : zi zminamy`. – Xarkiv : Pravo, 2014. – 68 s.
23. Bandurka A.M., Davydenko L.M. Prestupnost` v Ukray`ne: pry`chy`ny y` proty`vodejstv`e: Monografy`ya. – X.: Gos. specz. Y`zd-vo «Osnova», 2003. – 368 s.
24. Problemy` proty`diyi zlochy`nnosti: pidruch. / Kal`man O.G., Koz`yakov I.M., Kucz V.V. ta in.; za red. prof. O.G. Kal`mana. – X.: vy`d-vo TOV Firma «Novasoft», 2010. – 352 s.
25. Proty`vodejstv`e prestupnosti`: uchebnoe posoby`e / Ly`tvynov A.N., Davydenko L.M., Davydenko M.L. y` dr. – K.: «Xaj-Tek Press», 2011. – 200 s.
26. Popovy`ch V.M. Teoriya i prakty`ka detinizaciyi ekonomiky`: Monografiya. – Irpin`: Akademiya derzhavnoyi podatkovoyi sluzhby` Ukrayiny`, 2001. – 386 s.
27. Ly`tvynov O. M. Administraty`vno-tery`torial`na koordynaciya diyal`nosti sub`yektiv profilakty`ky` zlochy`niv v Ukrayini na miscevomu rivni : Dy`s. ... kand. yury`d. nauk : 12.00.08 / O. M. Ly`tvynov . –X.: Nacz. un-t vnutr. sprav, 2002 – 276 s.
28. Saxarov A.B. Rol` kry`my`nologo`cheskoj nauky` v preduprezhdeny`y` prestupnosti` // Socz. zakonnost`. – 1985. – # 12. – S. 27-32.